

tre multime de bani in tíera, prin cari ne poteam acoperí celelalte trebuintie.

Tierile, cari ne-au respinsu, sunt Americ'a si Indi'a, tieri, cari producú mai eftinu si mai multu, si pre cari pre langa acést'a intru possibilitatea de a vinde mai eftinu, cá noi, le ajuta transportulu celu eftinu pre apa.

Cele dóue impregiuràri indigitate, cari sunt de cea mai mare importantia in economia, ne spunu multu, si adeca nici mai multu, nici mai putienu, decát, ca voidu a prevení pre viitoriu cris'a, — detori suntemu a fi mai precauti in ceea ce privește modulu de cultura si productiune, si cu mai multa socotéla intru intrebuintiarea cascigului realizatu prin lucrulu maniloru nóstre, si anume:

1. Ni-se impune detorinti'a a schimbá intréga sistem'a de economia, si a ingrigí cá se producemu in pamentulu nostru producte de acelea, cari au mai multa cautare aici in tíera, si se potu transportá mai usioru in streinatate, apoi a imbiná economi'a nóstra de pamentu cu o economia rationala de vite. Vitele nóstre pana acum celu putienu sunt unu articlu, cantatu in streinatate, si acést'a, credemu, va remané si in viitoriu astfeliu, dupace este constatatu, ca in ceea ce privește calitatea, vitele nóstre sunt superióre celoru din alte tieri.

2. Se nu remanemu numai pre langa agricultura, ci se ne aplicámu, si se lucrámu, cá poporulu nostru se imbratisieze si alte ramuri de productiune si cascigu, si anume industri'a si comerciulu, si cu deosebire se lucrámu, cá sè se reactiveze in sinulu poporului nostru vechi'a industria de casa, remasa din betrani.

3. Se mai reducemu din cheltueli, si se punem mai mare pondu pre bani. Aici ca si in cele de sus am avé multe de disu. Se-ne marginimu inse la un'a. Inainte vreme, pre cand erau anii buni, si cand se vindea siniculu de gráu, nu maj'a metrica, cá astadi, cu 10—12 fl. — veneau in Ungari'a banii cu gramad'a, si cine are bani, este lesne espusu ispitei de a-i cheltuí usioru. Invetiati cu modulu de viétia din timpuri bune, totu asia continuámu si astadi, ér sfersitul la tóte este, ca suntem adese ori siliti a trece din o perplessitate in alt'a, ceea ce póte evitá intre impregiuràrile de astadi numai prin reducerea cheltuielilor.

Se ne notámu bine, ca la noi in tíera avem de tóte in abundantia, banii inse sunt unu articlu mai raru si fórté scumpu in comparatiune cu tierile, cari au industria desvoltata. Intre astfeliu de impregiuràri bine trebue se bage de seama omulu, ce face, si pre ce-si dá banii.

* * *

Trecendu acum la cele ce s'au petrecutu

in ale bisericeii si ale scólei in decursulu anului, ce espira, notámu aci dintre cele mai insemnate urmatórele:

1. In anulu acest'a s'a realizatu impartirea factica a fondurilor, foste comune dieceselor Aradu si Caransebesiu. Fost'a buna, seau rea acésta impartire, este o cestiune a viitorului. Fiend ea faptu complinitu, avemu detorintia a ingrigí, cá banii trecuti in administratiunea celoru dóue diecese, sè se administreze cât mai siguru si mai avantajosu, la ceea ce s'a si pusu deja basa prin regulamentele, votate de ambele sínóde eparchiali.

2. In anulu ce espira s'a pusu pétr'a fundamentala la edificiulu seminariului diecesanu, si acestu edificiu este pusu deja sub acoperementu, asia incát in anulu viitoriu se va predá destinațiunei.

3. Totu in anulu acest'a s'a facutu unu pasu inainte intru realizarea unei vechi dorintie a fratiloru nostri din partile banatice. La cererea protopresviteratului Timisiorii adeca s'a dispusu de catra sinodulu eparchialu aradanu a-se face colecte pentru infientiarea unei episcopii romane in Timisióra. Astfeliu acésta cestiune s'a pusu pre o basa, carea dupa noi este dóra cea mai sigura, si anume de a-se desvoltá acésta institutiune prin sene insasi in conformitate cu dorinti'a si necesitátile bisericeii.

4. S'a cumperatu pre seam'a diecesei cas'a de langa seminariu, carea fiend destulu de spatiósa si acomodata s'a destinatu de localitate pentru alumneu, si inca din tómn'a trecuta s'a predatu destinațiunei. Infine

5. Notámu ca in anulu trecutu s'a infientiatu reuniunea femeiloru romane din Aradu si comitatu cu scopu de a infientiá si intretiené o scóla confessionala de fetitie, si judecandu dupa caldur'a, cu carea a imbratisiatu publiculu romanu acésta ideia, potem sperá, ca acésta reuniune va puté colucrá multu la desvoltarea educatiunei neamului romanescu.

Cá unu faptu imbucuratoriu mai amintimu, ca in anulu trecutu s'a infientiatu „Timisian'a," societate de creditu si economia in Timisiór'a cu unu capitalu de 50,000 fl. si ceea ce este si mai imbucuratoriu la subscrierea actiuniloru s'a constatatu, ca publiculu a imbratisiatu ideia cu mare caldura, asia incát in câteva dile s'au scrisu mai multe actiuni, decát s'a decisu a-se emite. —

* * *

Pre de alta parte anulu, ce espira, ne lasa in urma-i in biserica nesce impregiuràri, seau mai bine disu o impregiurare, carea pana cand si va aflá locu intre noi, ne va impededá multu in desvoltarea nóstra. S'a aretatu adeca in cor-

pulu bisericeii nstre in decursulu anului, ce es-
pira intr'unu modu mai marcatu, de cum se po-
tea ved in anii trecuti unu feliu de lipsa de
incredere in noi insine si in menii nostri. Cum,
cum nu, s'a vediutu adeca pre ici, pre colo, pr
adesea, dra fara nici unu motivu, si fara cea
mai mica necesitate, ca de multeori s'au dusu
unii dintre noi att de departe, inct ne-am dis-
putatu unulu altui'a chiar si bunavointi'a de a
lucr'a in interesulu bisericeii si causelor, depuse
in manile unui'a si altui'a. Pr adesea se arăta,
si se vede la noi incercarea de a discredit si
a paralis pre cutare seau pre cutare, dra de
multe ori chiar pre acei'a, cari au tóta bunavoin-
ti'a, cari lucra, si sacrifica' pentru causele nstre.

Aparitiunea acést'a este unu lucru frte re-
gretabilu cu att mai vertosu, cu ct reulu, că
ori care reu se latiesce pana in straturile cele
mai de josu, petrunde pana in cas'a tieranului,
unde, precum se scie, rea semantia smana, si
in unu modu instreinatoriu infacisiza lamur'a
societtii nstre, inteligenti'a.

Se intielege de sene, ca pana cand va re-
mană acestu reu intre noi, nu ne putem acceptă,
si nu vomu pot ved o desvoltare mai repede
a causelor nstre, de cari avemu att'a trebu-
intia. Totu ce se va face, se va face in unu
modu greoiu si anevoiosu, pana atunci, pana cand
in societatea nstra va lipsi asia dicendu sufl-
tulu, carele da fie-carei corporatiuni viétia si pu-
tere: increderea reciproca in membrii, cari o
compunu. Apoi la noi la romani din nefericire
avem in trecutu destule exemple, cari ne arăta,
ca totu ce s'a perdutu, s'a perdutu in prim'a li-
nia din caus'a reului, de carele vorbimu.

Aducendu-ne aminte de acestea, este bine,
c se cercetamu, si se judecamu tte liberi de
ori-ce preocupatiune si dra si de cte o mica
passiune, c vediendu-le pre tte in adeverat'a
loru colre, anulu ce-lu incepemu se-ne gassca
in conditiuni mai bune.

Insufletiti de acésta sperantia dorimu ono-
ratului nostru publicu anu nou fericitu!

Inim'a si desvoltarea ei.

(Continuare si fine.)

Pe desvoltarea simtiemintelor estetice inca
trebuie se punemu mare pondu nu numai pentru
aceea, că facundu-ne capabili pentru mai multe
distrageri spirituale, ne infrumsetiza viéti'a,
dar' si pentru aceea, că stau in neclu stensu cu
moralitatea, deórece obiectele acestor'a prta in
sine totodata si frumosulu moralu.

Desceptarea loru o facemu mai cu séma prin
aceea, daca pre elevi ii-invetiamu la ordine, cu-

ratia. Nu mai putienu serviciu ni-facu music'a,
desemnulu.

Simtiemintele umane sunt basate pe iubire;
pe aceea iubire, care léga intrg'a omenime intr'o
familia, si care Mantuitoriulu o-a esprimitu pentru
prim'a data dicendu: Iubesce pre deapropele teu,
ca pre tine insuti! Fara iubire nu este viétia,
si unde lipsesce iubirea, acolo se incuiba ur'a si
invidi'a, r' unde sunt incuibate acestea, de acolo
a pieritu indetulirea si fericirea.

Aici mai usioru vomu ajunge la resultatu
prin aceea, daca vomu conduce cte odata pre
elevi se aiba experientia propria despre miseria,
necazu si suferintia; numai asia se va pot nasce
in inimele loru condolenti'a, compatimirea si mil'a.
Asemenea influentia are fantazi'a, inse numai cu
mesura. Apoi se impiedecamu chinuirea anima-
leloru, căci se pte preface frte usioru in chi-
nuire de meni. Cu tte ocasiunile, dar' mai cu
séma in mesurarea premiiloru si a pedepselor
se facemu s intieléga si elevii, c toti sunt de
o forma, toti sunt fiii unui si aceluasi Tata, si
inca si atunci, daca careva dintre ei ar merită
se-lu despretiuimu, să nu ne intrcemu de catra
elu, ci să nisuiamu a-lu aduce la calea cea ade-
verata, care conduce spre mantuire.

* * *

Precum amu vediutu mai sus, motiunile sunt
nesce simtieminte infocate, cari conturba liniscea
inimei. Cu privire la motiuni, cei mai multi pe-
dagogi sunt de parerea, că acestea nu ar' trebui
să fie, inse daca acuma esista in potentia, sco-
pulu educatiunei este, ca să le nimicésca inainte
de ce aru fi apucatu la putere. Din parte-mi nu-
mai cele legatrie le tienu de atari, dar' nu tot-
odata si celea deslegatrie.

Se ne uitamu numai la viéti'a de tte di-
lele, si vomu afl c motiunile deslegatrie au
influentia de a intari activitătile nstre. Ba cu-
tezu a afirmă, că de feliu nu s'a efeptuitu in
lume vre unu lucru mare si nobilu fara redica-
rea simtiemintelor intru motiuni. Prin urmare
suntemu detori a desvolt si motiunile deslega-
tărie. Inse e frte naturalu, c si acestea numai
pe langa anumite conditiuni ni-facu acelu bunu
serviciu, in a carui sperantia m'am pronunciatu
pre langa desvoltarea loru. Si anume, trebuie se
cunóscemu individualitatea, temperamentulu elevu-
lui, ca se potemu stabili gradulu pana unde este
iertatu să se ridice motiunea, c se fie caus'a unei
fapte nobile, si se potemu stabili barrier'a, peste
care trecendu, predomnesce mintea, si causéza
fapte rele, nemorale.— A du'a ra, se nisuiamu,
ca motiunea se aiba cauza rationala si totodata
si directiune si tienta morala.

Din cele espuse vedemu, c dical'a filosofi-
loru vechi, prin care au afirmatu, c omulu ade-

veratu de feliu nu pôte fi motionatu, se referesce la motiunile, cari léga — potemu dice nimicesce — lucrarea minței.

Cugetarea, precautiunea, omóra faptele. De aici dice unu proverbii turcescu, că: cugetulu primu e celu mai bunu.

Inim'a motionata e ca marea, care prin unu ventu micu e navigabila, dar' furtun'a o preface intr'una cimiteriu.

* * *

Mai am se vorbescu ceva despre patime.

Patimele se nascu totdeun'a din pofta, si sunt asia de tari, încât tôte facultătile le folosescu de mijlôce. O insusire caracteristica a patimeloru este durabilitatea prin care sunt neesterminabile si nu pieru, pana ce nu pieru mijlôcele, seau pana ce nu pieru viéti'a.

Ce influentia periculôsa au patimele asupra corpului si sufletului, cum inveninéza inim'a si cum dejosescu demnitatea omenéscă, — dôra nici nu-i de lipsa se mai spunu, căci avemu ocaziune de a ne convinge in tóta diu'a. Dar' tocmai pentru acést'a me miru vediendu că unii numai de la patime ascépta rezultate mari si sublime.

Eu, care sum convinsu, că caus'a finala si principala a tuturoru miserieloru, sub cari geme némulu omenescu de secli de ani, — sunt patimele, inca si atunci le tienu de periculôse, daca se nascu din pofta curata si morala.

Inse vine intrebarea, ce remediu se folosimu in contra loru, daca odata am disu despre ele că sunt neesterminabile ?

Le vomu impiedecă prin mijlôcele care ni le-a daruitu Damnedieu.

Nu inzedaru a voitu Damnedieu, ca omulu se fie coron'a tuturoru fapturiloru. Daca i-a plantatu in inima patime, i-a datu totodata si mințe, cu care se le reguleze, si se predomnéscă preste ele.

Impiedecarea o-vomu face, daca vomu nisuf, ca implinirea potteloru se depinda totdeun'a de mințe. E adeveru, că la prunci nu pôte fi vorba despre patime, inse aici si-au germenulu.

Incātu mai tôte patimele izvorescu din amórea de sine, se nu lasămu se degenereze amórea acést'a in egoismu. Esterminarea amórei de sine nu ni-pôte fi scopulu, pentruca nu este in lume omu mai uritu decâtu acel'a, care insusi se despretinesce pre sine, numai amendamentele se le nimicimu.

Pottelle inca nu le potemu nimici, fie acelea sensuale, fie spirituale. Mancarea, beutur'a, odichn'a, distragerea sunt recerintie essentiali, ca se potemu trai; si daca observămu că tôte lipsele naturale sunt impreunate cu o óresi-care sentire

placuta, acést'a provine din preaintieptiunea Creatoriului, căci la din contra aru fi nesupportavere. Inse daca nu vomu consideră, decâtu numai sentirea aceea placuta, si nu vomu mancă si bé ca se traimu, ci vomu tiené că pentru aceea traimu, ca se mancămu, si se bemu, amu cadintu victime patimei desfrenărei. Fara avere materiala asemenea nu ne potemu redicá la adeverat'a cultura, inse daca cinev'a numai pentru aceea si-castiga avere ca se aiba, lu-numimu avaru, si avarati'a de comunu e impreunata cu alte patime, precum sunt usurari'a, mituirea, violenți'a si altele.

Asiá suntemu cu tôte patimele, pe cari trebuie se le nimicimu inca in cea mai frageda etate cu atātu mai vertosu, că mai tardiu se preface neesterminabile.

* * *

Adeverulu, fericirea si virtutea; spre aceste tientimu in tóta viéti'a nóstra, — potemu dice — că pentru acestea traimu, si totusi nu le ajungemu. Inse deóre-ce posedemu facultăti, cu care ni-a daruitu Damnedieu tocmai pentru realizarea adeverului, a fericirei si a virtutii, si deórece atribute absolute nu potu privi decâtu numai pre Damnedieu, se ne indestulimu cu perfectiunarea graduata. In directiunea acést'a avemu se ni devoltămu, se ni educămu si facultătile.

Scopulu educatiunei inimei este fericirea. Prea naturalu! Căci unde se jaca fericirea, daca nu tocmai in liniscea, castitatea si nevinovat'i'a inimei, — precum o-a desfasiuratu acést'a si Platone in pedagogi'a sa!

De fericire absoluta nu ne potemu bucură aici pe pamentu; nu ne potemu bucură din caus'a că spiritulu vine totdeun'a in conflictu cu materi'a. Dar se observămu că si fericirea relativa numai asiá o vomu ajunge, daca inim'a o vomu educă in consonantia cu mințe si cu vointi'a.

Se negligămu educatiunea mintii, si simtiemintele nóstre voru fi neindreptăcite, nerationale si confuse. Seau se negligămu educatiunea vointiei, si éta că avemu nescari papusi impotente, sentimentale, cari se vaieta lumea larga, dar' nu sunt in stare se-si amelioreze sórtea.

Nu mai daca le vomu educă tôte cele trei facultăti in consonantia, vomu poté se ajungemu la scopulu doritu.

Mintea luminéza, inim'a incaldiesce, ér' vointi'a preface cuventulu in fapta.

Resultatulu unei educatiuni ca acést'a va fi, că ne vomu sci iubí unulu pre altulu, vomu avé credintia in Damnedieu si sperantia in venitoriu.

Krates.

D i v e r s e.

* **Distinctiune.** Dlu *Demetriu Bonciu*, notariu publicu regescu in Aradu, si presedintele camerei notariali prin unu decretu, publicatu in fôl'a oficiala in diu'a Nascerii Domnului din anulu curentu — a fostu distinsu de catra Maiestatea Sa pentru meritele cascigate pre terenulu afaceriloru publice si cu deosebire pentru meritele cascigate intru desvoltarea institutiunei notariatului publicu cu titlulu de consiliariu regescu. Ne bacurâmu de acêta distinctiune cu atât mai vertosu, cu cât dlu Bonciu este unu activu si zelosu membru alu bisericeii nôstre, unu barbatu, carele ca asesoru consistorialu, cá deputatu sinodalu si congresualu a contribuitu multu prin tactulu si cunoscintiele sale la luminarea si desvoltarea causeru nôstre bisericesci. Felicitandu-lu pentru distinctiunea meritata dorimu, cá Ddieu se-lu tienă intru multi fericiiti ani!

* **Rescumperarea gratulatiuniloru de anulu nou.** Este o datina vechia a-ne felicitá unii pre altii in diu'a anulu nou cu vorb'a si cu scrisórea. Este frumósa acêta datina, dar are si o parte rea. Ori câtu ar fi omulu de precantu, se intempla fórtu usioru, ca póte se uite pre vre unulu din amicii si cunoscutii sei, — si cu chipulu acest'a fara vin'a s'a se póte espune la neplaceri. Pentru evitarea acest'oa, precum si pentrucá spesele, ce se causéza prin tramitarea gratulatiuniloru sê se economizeza, si sê se intrebuintieza pentru unu scopu filantropicu la initiativ'a mai multoru domni din Aradu, si la propunerea dlui Dr. Nicolau Onacu s'a emisa „o lista de subscriere pentru rescumperarea detorintiei de a face si primi gratulatiuni pentru anulu nou 1885“. Subscrierile s'au facutu in favorulu reuniunei femeloru romane din Aradu, si rezultatulu este destulu de imbucuratoriu pentru inceputu. Sumele incurse s'au predata deja destinatiunei, sporindu-se fondulu reuniunei cu sum'a de 34 fl.

Acêta lista o au subserisu urmatorii domni cu sumele, ce urméza: Dr. Nicolau Onacu advocatu 2 fl. Dr. Atanasia Siandoru prof. pens. 2 fl. Georgiu Purcariu contabilu 2 fl. Georgiu Dogariu propriet. 5 fl. Demetriu Bonciu, not. publ. 2 fl. Petru Florescu propriet. 2 fl. Vasiliu Pagub'a jude reg. 1 fl. Teodoru Ceantea profesoru 1 fl. Georgiu Lazaru advocatu 3 fl. Aureliu Saciu advocatu 2 fl. Ioanu Belesiu adv. si deput. diet. 2 fl. Dr. Ioanu Papu adv. 50 cr. Lazaru Ionescu fiscu comit. 2 fl. Augustin Hamsea asessoru consist. 1 fl. Gregoriu Venteru adv. 2 fl. Dr. Georgiu Pop'a asessoru refer. 1 fl. Lupsaiu 1 fl. Ioanu Saciu propriet. 2 fl. Pavelu Truti'a 50 cr.

* **Sinodulu protopresviteralu alu tractului Aradului** s'a conchiamatu prin comisariulu consistorialu, parintele protosincelu Iosifu Goldisiu, pentru alegerea de protopresviteru pre diu'a de 9/21 Ianuaru 1885.

* **Santirea bisericeii din comun'a Siciu.** Duminéca in 23 Decemvre a. c. s'a seversitu actulu santirei bisericeii din comun'a Siciu, protopresviteratu Chisineului, carea a fost reparata si marita conform trebuintieloru poporului. Cu acêta ocaziune a oficiatu parintele Petru Chirilescu, asistatu de ieromonachulu Augustin Hamsea, preotii din locu Petru Zeldesianu si Ioan Codreanu si de protodiaconulu Ignatiu Papu. In cuventarea tienuta prin ieromonachulu Augustin Hamsea la finea servitiului divinu

s'a tractatu despre insemnatatea cultului esternu, cá mediloculu celu mai puternicu pentru a plantá si desvoltá sentiulu religiosu in inimile credinciosiloru, pentru a formá in internulu omului acêta biserica viia, si neperitória, carea este isvorulu bunastării si fericirei omenesci.

Cantările s'au esecutatu prin corulu plugariloru din Curticiu sub conducerea unui membru alu corulu plugariloru din Chiseteu cu mare precisiune, desi acestu coru a inceputu esecutiile numai de scurtu timpu.

* **Academí'a ortodocsa.** Acêst'a e numirea unei societati nóue, ce se formá de curenda la facultatea teologica din Cernautiu. Idei'a infiéntiarii acestei societati este a Inalta P. S. Sale Dlui Archiepiscopu si Metropolitu alu Bacovinei, carele in ingrigirea sa neobosita archipastoreasca de binele bisericeii, vedindu impregiurarile timpului, a esprimat necesitatea unei atari societati, si carele cu conclucarea organeloru sale si a corpulu profesoralu dela facultate, a si adus'o la realizare, asia ca Duminéca in 23 Dec. 1884 avú locu, in present'i'a I. P. S. Sale Dlui Metropolitu si a mai multoru ópeti alesi — deschiderea solemnă. Cu acea ocaziune s'a alesu si comitetulu constatatoru din domni: G. Siandru, presedintele academiei; membri: G. Georgescu si N. Baracu; la sectiunea literara, presied. G. Popoviciu; membri: O. Dljanschi si N. Timinschi; la sectiunea musicala, presied. Drobotu; membri: T. Gramatoviciu si S. Margineanu. — Cât de nobila si marétia este idei'a acestei societati, se vede din scopulu ce si l'a propusu de a lucrá pe terenulu literariu, retoricu si musicalu bisericescu si a forma preoti de modulu. Deceriulu, cá rezultatele se corespunda pe deplina inalteleoru intentiuni ale intemeiatoriului ei, si se afle imitatori si in alte parti ale bisericeii nôstre, spre intarirea ei si a ortodocsiei.

* **Balu romanu in Timisió'a.** Inteliginti'a romana din Timisióra va arangiá Joi in 24 Ianuaru (5 Febr.) 1885 in sal'a mare a redutei (otelulu „Principiele de coróna Radolt“ din cetate) unu balu pentru ajutorarea scóloru gr. or. romane si pentru institutulu: „Alumneulu romanu nationalu“ din Timisióra. In decursulu balulu corulu plugariloru din Chiseteu va esecutá pies'a teatrala: „Nunt'a tieranesca. In fruntea comitetulu arangiatoriu sunt dnii Meletiu Dreghiciu si Emanuil Ungureanu.

† **Necrologu.** Veteranulu parinte *Traila Martinovicu*, parochu gr. or. romanu in Costeiu-mare, in 12/24. Decemvre a. c. la 9 óre sér'a a adormitu in Domnulu, in alu 65 anu alu vietiei, si in alu 40 anu alu serviciului prestatu cu credintia bisericeii sale, — ér in 14 Decemvre i s'a asiediatu remasitiile pamentesci la loculu celu de odichna, oficiandu la acêta actu funebralu 9 preoti. — Reposatulu parinte a lasatu in adancu doliu pre iubít'a sa sotie Persida, pre dorit'a sa sora Anisca, ved. dupa reposatulu preotu Ant. Galiciu, apoi pre iabilitulu seu fiu Stefanu Martinovicu preotu in Costeiu si sotii'a acestui'a Rosali'a cu fii Alesandru, Lucreti'a, Victoru si Ofeli'a, — pre fi'a sa Iulian'a ved. Alesandrescu fostu invetiatoriu cu orfanele ei fice Sofi'a si An'a, — pre fi'a sa Mari'a cu sotiulu ei Iuliu Preda negutiatoriu, — pre fi'a sa Lucreti'a cu sotiulu ei Iuliu Masta parochu in Glimboea, si cu fii Letiti'a si Virgilu; pre nepotulu seu Corneliu, remasu orfanu de mam'a s'a Sofi'a si de sotiulu ei, reposatulu Dionisie Giladiana

fost invetiatoriu, a mai lasatu in adencu doliu pre nepotii de sora, parintele Iuliu Galiciu parochu in Dubesci, apoi pre fratii acestui'a Serafim si George padurariu, — si in fine pre sor'a loru Catiti'a pre sotulu ei Georgiu Aurariu parochu in Cutin'a, — si cari cu totii i-ofteza, — se-i fie tierin'a usi'ora si memori'a binecventata!

Unu preotu.

* **Fapta generosa.** In din'a de 16 Decemvre in biserica nostra parochiala din Pecic'a romana s'a celebratu unu siru de acte religiose, unulu mai frumosu decãt altulu. Anume: dupa finitul missei liturgice s'a celebratu chiamarea duchului santu, cãci acest'a di erã designata spre alegerea aloru cinci membrii pentru sinodulu protopresviteralu electoralu alu tractului Aradu. Alegerea a fostu fõrte frumõsa intr'o concordia fratiõsea si dõmna de membrii, cari formõza sinodulu parochialu alu comunitãtii bisericesci Pecic'a rom. Dar cã se le amintescu tõte, am se descriu alu doilea actu seversitu in biserica nostra. Acest'a a fostu actulu sãntirii aloru 2 evangeliu, un'a donata, de nou in valõre de 45 fl. de catra credintiosulu Pavelu Selegianu, plugariu de aici, ceã lalta compactata numai de nou totu pe spesele susmemoratalui iubitoriu de biserica si zelosu crestinu. Clopotele sunau, corpulu invetiatorescu cãntã pe mare „Sante Ddieule“ candu preotii esira pe usile imparatesti cu obiectele donate, intõcmai dupa ritulu scõterii sãntei cruci, si se postara naintea tetrapodului asediatu in mijloculu bisericeii. Actulu sãntirii evangelieloru se termina cu pompa.

Clopotele de nou incepura a sunã; dar na mai multu in acelu tonu imbucuratoriu, ei cu multu mai gielnicu cã si candu ar fi fostu petrursa de momentuositatea actului religiosu ce avea se urmeze. Se incepe actulu seversirii parastasului intru memori'a fericitului Iosifu Selegianu. Dupa terminarea acestui actu tristu, pasi pe amvonu preotulu pontificante Demetriu Pop'a si in cuvinte alese si corespundietõre tienõ o cuventare fõrte frumõsa, predata cu pathos oratoricu in memori'a defunctului Iosifu Selegianu, pentru care carantulu nostru binefacatoriu Pavelu Selegianu aduse dreptu jertfa cele dõue evangeliu. Dansulu a obtienuta multiamita preotimei locale pentru acestu donu frumosu facutu bisericeii nõstre in memori'a repausatalui seu fiu.

Binefacerea acestui vrednicu crestinu in sa nu se termina cu acest'a, cãci elu decise naintea comitetului nostru parochialu a face din nou clopotulu alu 4-lea la biserica nostra. O jertfa nõua — care dupa tocmirea facuta cu maestrulu tornatoriu de clopote — face o suma de 170 fl. oftand densalu numai atãt'a ca numele fiului seu repausatu se formeze inscriptiunea pe clopotulu respectivu.

Fie-mi permisu apoi a amintì cã susnumitul crestinu tõte aceste daruri le-a adusu maicei nõstre bisericeii, la sfatulu preotului localu, domnulu Demetriu Pop'a. Dee ceriulu cã astfelu de fapte generose sã se imiteze si de catra altii, cari suntu inestrati dela Atotpotintele cu astfelu de stare materiala, incãt potu se depuna denariulu loru pe altariulu binefacerii fatia de maic'a nõstra cea mai dulce, care nici cand nu ne parasesce.

Fie jertfa credintiosului nostru bine primita naintea lui Ddieu si sufletulu fiului seu repausatu sã se numere cu dreptii. P. C.

* **Parastasu.** In 23 Decemvre a. c. s'a celebratu in biserica din comun'a Fibisiu unu parastasu pentru sufletulu neuitatei binefacetõre *Ifigeni'a Ba-*

ronõsa de Sin'a, prin parintele Petru Dabiciu, — la care au luat parte toti oficiantii dominiali din locu si giuru — precum si multime de poporu. — Locutorii comunei Fibisiu au perdutu prin reposata pre cea mai mare binefacetõre a loru, pentru carea in diu'a tiererii parastasului au esclamatu plini de durere: Dumnedieu se-i ierte pecatele si se-i fie tierin'a usi'ora!

* **Diuarismulu universalu.** — Esista astadi aprõpe 35,000 publicatiuni periodice in lumea intrõga. Singurele diuare cotidiane — esista aprõpe 5,000 in lumea intrõga — dau siepte miliõne esemplare pe ann. Diuarismulu europeanu tiene intaiulu locu, este reprezentatu prin 20,000 diuare, din cari 2,500 aparu in tõte dilele. Dupa Europ'a, vine Americ'a de Nordu care are celu mai mare numeru de diuare: 12,000 din cari 1,136 suntu cotidiane. Asia nu numera decãt 785 de diuare. Africa vine la urma cu 185, din cari numai 25 suntu cotidiane. In ceea ce privescce numai Europ'a, Germani'a are celu mai mare numeru de diuare, adevã 5,529.

* **Socõta si multiemita publica.** Din incidentulu renvarei s. bisericeii romane gr. or. din Aradu. (Continuare si fine la Nr. 51).

Din list'a VI-a concediuta dlui Georgiu Bogdanu croit. au incursu 25 fl. 90 cr. contribuiti dela: Nic. Dolg'a ospet. 1 fl. At. Vuicu calti. 1 fl. Stef. Tanaticu calti. 1 fl. Vas. Morariu (Molnar) 1 fl. Al. Gavr'a direct. pens. 2 fl. Petru Florescu jun. 2 fl. Ioanu Iancoviciu str. pesc. 2 fl. Pavelu Ciuceanu 40 cr. An'a Cup'a 1 fl. Ferd. Demeter cojoc. 1 fl. Georgiu Sasanu calti. 5 cr. Ioanu Petroviciu 50 cr. Mihaiu Tesiciu econ. str. Fasan. 50 cr. Stef. Popoviciu oficiantulu 1 fl. Petru Lipovanu 1 fl. Svetozar Stanoi 50 cr. Ioti'a Gabor macel. 50 cr. Dam. Dimitrieviciu 1 fl. An'a Chiadea 50 cr. Mari'a Borlodanu 1 fl. Dragotinu Adamoviciu 2 fl. Ioanu Stoianu 1 fl. Sidoni'a Heicz 1 fl. Teodoru Spenu 50 cr. Florianu Mosiescu 1 fl. Lenc'a Sierbana 1 fl.

Din list'a VII-a concediuta dlui Sim. Anciu protocolistu la tribunalulu reg. din Aradu, au incursu 42 fl. contribuiti dela Domnii: Dr. Mõlek Lajos advocatu in Aradu 2 fl. Põterfy Antal adv. 2 fl. Szelle Jozsef adv. 2 fl. Jãszfy adv. 1 fl. Vinter adv. 1 fl. N. N. ofic. reg. in Aradu 1 fl. Dr. Tenner Pál 1 fl. Dr. Kell Lipót adv. 1 fl. Dr. Weidenfeld István 1 fl. Dr. Rosenberg Miksa adv. 1 fl. Sonnenfeld Károly 1 fl. Dr. Mandl Vilmos adv. 1 fl. Dr. Remetey F. Károly adv. 1 fl. Keresztury István 1 fl. Vizer Põter 2 fl. Robitsek Simon 1 fl. Urosiu Ioanoviciu adv. 1 fl. Lãmberger Lajos adv. 1 fl. Lukácsy Lajos adv. 1 fl. Daniel Lajos not. la trib. regiu 1 fl. Simon Jenõ adv. 1 fl. Grigorie Venter adv. 1 fl. Hõger Ernõ adv. 1 fl. Dr. Schwartz Jenõ adv. 1 fl. Avarfy Ferencz adv. 1 fl. Dr. Paris Lajos adv. 1 fl. Demetriu Nicoliciu adv. 1 fl. Mõller Károly adv. 1 fl. Tarjãnyi Vilmos adv. 1 fl. Dr. Adler Lipot adv. 1 fl. Szalay Antal adv. 1 fl. Arkai Kálmãn adv. 1 fl. Nachnebel Odõn adv. 1 fl. Dr. Steinhãrdt Mõr adv. 1 fl. Murãdy János adv. 1 fl. Dr. Steinitzer Pál adv. 1 fl. Pãlffy Sãndor adv. 1 fl. Simeonu Anciu ofic. la trib. reg. in Aradu 1 fl.

Din list'a VIII-a concediuta dlui Alecsiu Moldovanu tiesetoriu si propriet. in Aradu, au incursu 5 fl. contribuiti dela: dn'a An'a Herrl 2 fl. Emericu Herrl 2 fl. si Alecsiu Moldovanu 1 fl.

Din list'a X-a concediuta dlui Mihail Olteanu invetiatoriu in suburbialu Aradu-sieg'a au incursu 9 fl.

contribuții dela d-loru: Ilie Drecinu econ. in Aradu-sieg'a 1 fl. Florianu Drecinu econ. Aradu-sieg'a 1 fl. Teodoru Danu econ. Aradu-sieg'a 1 fl. Ioti'a Danu 50 cr. Eft'a Drecinu 50 cr. Petru Danu 50 cr. Alecs'a Drecinu 1 fl. Ilie Momiru 50 cr. ved. Mari'a Stan'a 30 cr. Teodoru Motiu 20 cr. Lazaru Firiteanu 40 cr. Ilie Brebanu 30 cr. Mitru Marc 30 cr. Ioanu Petcoviciu 1 fl. Ioanu Dum'a 50 cr. toti economi din suburb. Aradu-sieg'a. Catra acesti'a, la epitropulu Demetriu Iorgoviciu au mai incursu deia: Pálffy Ödön 1 fl. Georgiu Ardelénu calti. 1 fl. Pe list'a II continuativa a mai adunatu epitropulu I. Bing Vilmos 2 fl. Guttman Samu 1 fl. Schvartz Károly 1 fl. Bildhauer 50 cr. Iosif Szokop 1 fl. Szlavik Ferencz 50 cr. Baruch Dávid 1 fl. 50 cr. Manics Ioanu 2 fl.

In fine dela dlu Demetriu Bonciu notariu publicu a incursu la cassad'a parochiala 200 fl. si la petitiunea presidelui Comitetului parochialu dela consistoriulu Aradannu s'a votatu si s'a eliberatu la manele epitropului parochialu 200 fl. Cu totalu pana acum: 683 fl. 59 cr.

Sumele incurse in listele de sub nr. I. II. si IX, cari nefind inca administrate, se voru publicá dupa administrarea listelor, si eventualu a sumelor incurse si administrate la locul seu (epitropulu manipulante Demet. Iorgoviciu) ér aceste publicate aci censurandu-se, s'au aflatu in ordine si s'au aprobatu, esprimandu-se prin acést'a tuturor contribuitoriloru marimimosi, in numele comitetului parochialu gr. or. din Aradu multiemita publica.

Aradu in 8/20 Decemvre 1884.

Emericu V. Stanescu,
ca presidele comitetului parochialu.

CONCURSE.

Pentru deplinirea definitiva a vacantei parochii de clas'a III-a din comun'a *Tieganesci* — si fili'a *Cuiesdu*, protopresviteratulu Pestesiuului cottulu Bihoru conform decisului Ven. Consistoriu din Oradea-mare, dto 27 Aug. 1884 Nr. 705 B, se escrie concursu pana la 30 Ianuariu 1885 cand va fi si alegerea.

Emolomintele sunt: din comun'a Tieganesci.

- 1) birulu preotiescu 10 cubule cucuruza a 5 fl. cubululu, 50 fl.
- 2) dela 45 numere de case câte un'a diua de lucru a 30 cr. de diua 13 fl.
- 3) 15 jugere pamentu a 5 fl. jugerulu 75 fl.
- 4) venitul stolariu 50 fl.
- 5) Casa parochiala cu apartientiele ei 8 fl.
- 6) venitul din póme computatu dupa 5 ani, vine pe unu anu 20 fl.

Din comun'a Cuiesdu:

- 1) Birulu preotiescu 12¹/₂ cubule cucuruza a 5 fl. 63 fl.
- 2) dela 50 numere de case bani pentru fênu a 50 cr. 25 fl.
- 3) 1¹/₂ jugeru pamentu de clas'a I. 10 fl.
- 4) dela 50 numere de case câte un'a diua de lucru a 30 cr. 15 fl.
- 5) Stólele usuate dela 90 numere de casa 71 fl. tóte aceste computate la olalta dau unu venitu curatu de 400 fl.

Doritorii de-a ocupá acést'a parochia sunt pof-titi a-si trimate recursele loru instruate in sensulu stat. org. pana la terminulu susu pomenitu adresate

Comitetelor parochiale subsemnatului protopopu in Lugasiulu de susu, p. u. Elesd.

Comitetele parochiale.

In contielegere cu: **Teodor Filippu**, protopop. Pestesiuului.

Pentru deplinirea definitiva a vacantei parochii de a III-a clasa din comun'a *Siunciușiu*, protop. Pestesiuului, cottulu Bihoru, conform ordinatiunei Ven. Consistoriu din Oradea-mare dto 29 Oct. 1884, se escrie concursu pana la 27 Ianuariu st. v. 1885 in care diua va fi si alegerea.

Emolomintele sunt:

- 1) Dela 200 numere de case câte un'a vica de cucuruza sfarmatu in pretiu de 250 fl
- 2) Stólele usuate dupa calcululu mediu de 5 ani la olalta 150 fl
- 3) Se speréza ca la proesim'a comasare ce este deja in curgere este prospectu a dobandí celu putianu ¹/₄ sesie de pamentu care asemenea se estimédia pe unu anu 50 fl.
- 4) bani pentru fenu dela tóta cas'a 40 cr. dau sum'a de 80 fl.
- 5) Casa parochiala cu unu intravilanu de 1600 stangeni □, afara de cas'a parochiala si intravilanulu ei tóte beneficiile parochiale computate la olalta dau suma de venitu curatu anualu 530 fl.

Doritorii d'a ocupá acést'a parochie suntu pof-titi a-si trimate recursele loru instruate in sensulu Stat. org. pana la terminulu susindicatu adresate Comitetului parochialu subsemnatului protop. in Lugasiulu de susu post'a ultima Elesd.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **Teodor Filippu**, protop. Pestesiuului.

In poterea ordinatiunei Ven. Consistoriu alu Caransebesiuului din 12 Octomvre 1884 Nr. 766 B. se escrie prin acést'a concursu pentru ocuparea unui postu vacantu de preotu in parochi'a (cu 2 preoti) *Seleusiuului*, din protopresviteratulu Panciovei cu terminu de 30 de dile dela prim'a publicare.

Parochi'a vacantu este de clas'a a dou'a. Dota-tiunea, ce da ea preotalui se cuprinde din urmatórele:

- 1) Un'a sesiune parochiala de 34 jugere catas-trali, adeca 24 jugere aratura si 10 fenatiu a 10 fl. jug. = 340 fl. venitu anualu.
- 2) Birulu parochialu dupa rescriptulu declaratoriu illiricu din 1779 cu câte 31, 60 si 120 cruceri dela fiacare familia cu stare dejosu, demidilocu si de frunte circa 120 fl. pe anu.
- 3) Competintiele stolare usuate din vechime dela 1423 de suflete in suma annuala de circa 250 fl.
- 4) Venitele accidentali dela servitii pof-tite es-ceptionalminte necalculabile.

Recurrentii voru avé a-si instruí recursele cu documente prescise prin §. 13 din Stat. org. si §. 15 lit. b) din regulamentulu pentru parochii, apoi adresate comitetului parochialu a-le tramite subscri-sului administratoru protopop. in Dolova (cot. Torontal) per Panciov'a in terminulu satoritu.

Diua alegerei se vá public'a din partea oficiu-lui protop. prin oficiulu par. in biseric'a din Seleusia cu 8 dile mai nainte.

Dolove in 20 Dec. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Aron Bartolomeiu**, adm. protop.

Din partea Comitetului parochialu gr. or. din *Bichisiu*, pe bas'a decisiunei aduse in siedinti'a sa tie-nuta la 13/25 Dec. anulu 1884 pentru indeplinirea parochiei vacante de clas'a a II-a din comun'a bis. gr. or. Bichisiu cu filialele apartinente, protopresviteratul Chisineului, se escrie concursu.

Dotatiunea preotiesca se cuprinde in urmatoarele emoluminte:

- 1) Sesiunea parochiala.
- 2) Dela 192 de parechi casatorite parte 1 fl 50 cr. parte 1 fl era delo amestecate 50 cr.
- 3) Din cametele baniloru foundationali pentru pomenirea mortiloru si parastase preste anu 46 fl.
- 4) Stolele indatinatelo delo 698 de suflete din matre si filielele apartinetore.
- 5) Cas'a parochiala cu 3 chilii si 2 cameri, cu aula si gradina de legumi.

Dela recurenti se pretinde, ca pre langa sciintia perfecta a limbii romane si magiare se produca testimoniu despre absolvarea alu 8 clase gimnasiali, testimoniu despre absolvarea teologiei si de calificatiune, — si cu privintia la recerintiele locali, se pricépa limb'a serbésca, si se scie celu putienu ceti si grecesce.

Recursele astfelu instruite si adresate Comitetului parochialu din *Bichisiu* sunt a-se substerne *Pré On. Domnu Petru Chirilescu*, protopresviterulu tractualu in *Kétegyháza*, avendu a se presentá in un'a Dumineca sér serbatóre, — sub durat'a concursului — in s. biserica spre a-si aretá desteritatea in cantari si predica.

Se observéza ca alegendula in decursu de unu anu, jumetate din venitul parochiei va avé se dee veduvei preotese.

Terminulu de alegere 27 Ianuaru st. v. 1885.

Datu in *Bichisiu* 15/27 Dec. 1884.

Mihaiu Marcu, m. p.
presied. com. par.

In contielegere cu: **Petru Chirilescu**, m. p. protopresviteru.

Pentru statiunea vacanta invetiatorésca din *Holtmiziesiu*, protopresviteratul Halmagiului, se escrie concursu cu terminulu de alegere 27 Ianuaru 1885.

Emolumintele anuali sunt: a) in bani 180 fl b) 615 litre grâu 615 litre cucuruza c) 15 $\frac{1}{2}$ metr. lemne din care va incaldi si scóla d) cuartiru si gradina in estensiune de 800 □.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si trimite recursele providute cu tóte documintele prescri-se prin lege pana la 26 Ianuaru 1885 subscrisului inspectoru scolaru in Halmagi.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **Ioanu Groza**, m. p. protop. si insp. scol.

Se escrie concursu pentru statiunea vacanta invetiatorésca din comun'a *Araneagu*, cu terminu de alegere pe Dumineca dupa botezulu Domnului Isusu adeca: in 13. Ianuaru st. v. 1885.

Emolumintele sunt:

- 1) In bani gat'a 120 fl. v. a.
- 2) Jumetate sesiune pamentu aratoriu de cl. III.
- 3) 12 orgii lemne, din care are a-se incaldi si scóla.

4) Pentru scripturistica 5 fl. v. a.

5) Cuartiru si gradina de 800 □.

Recursele instruate cu testimoniu de calificatiune si din limb'a magiara sunt a-se adresá subscrisului comitetu parochialu si a-se trimite Domnului inspectoru de scóle *Florianu Monti'a* in *Sicul'a*, per *B. Ineu*, apoi in vre-o Dumineca ori serbatóre a-se presentá in Biserica pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Araneagu, la 12. Decemvre 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Florianu Monti'a**, m. p. inspectoru.

Pentru intregirea postului vacantu de invetiatoriu la scóla gr. or. rom din *Harmadia*, in protop. Lugosiului; se escrie concursu pana in 30 Decemvre a. c. st. v. cand va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: 140 fl. salariu anualu, 20 metri de cucuruza in bómbe 8 stengeni de lemne, din cari are a-se incaldi si scóla, 5 fl. pentru scripturistica, 5 fl. pentru conferintiele invetiatoresci, cotelu liberu liberu cu gradina de legumi.

Recursele conformu stat. org. bis. a-se adresá catra Comitetulu parochialu gr. or. din *Harmadia* si a se trimite *Rev. Domnu Georgiu Pesteanu* protopresviteru in *Lugosiu*.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu *Dlu protop. si inspect. scolaru*.

Pentru ocuparea postului de invetiatoré la scóla de nou infiintata in comun'a *Agrisiu*, protopresviteratul *Siriei (Világos)* inspectoratul *Agrisiului*, se escrie concursu pe langa emolumintele urmatoare:

- 1) Salariu anualu 350 fl. v. a.
- 2) Pentru cuartiru pana cand comun'a bisericesca va fi in stare ca se dea cuartiru in natura 50 fl. v. a.
- 3) 20 metri cubici lemne in natura esclusivu numai pentru invetiatoré, au pretiulu loru conform preliminarului,
- 4) 10 fl. diurne pentru conferintie.

Recurentele au a-si subscrerne recursele loru adresate com. par. la inspectorele cercnalu de scóle concerninte *Florianu Monti'a* in *Sicul'a* p. u. *B.-Jenó* pana in 30. Decemvre a. c. st. v. in carea di se va tienea si alegerea.

Dela recurentele se cere 1) Estrasulu de botezu, 2) Atestata despre conduit'a de pana acu, 3) Testimoniu despre absolvirea preparandiei, 4) Testimoniu despre depunerea esamenului de calificare si a limbii magiare, ér déca au fostu invetiatorésca despre sporiulu reportatu de pana acu.

Preferintia vor avea care vor soi propune lucrulu de mana economicu-femeescu si gradinaritu atât in teorie cât si in pracs.

Carea doresce a fi alésa are nainte de alegere pentru cunoscentia si darea de probe despre celea enumerate in acestu concursu a-se presentá in persóna.

Alésa invetiatorésca va deveni intarita definitivu, numai dupa depunerea esamenului de vara dupa ce prin comisiunea esaminatoré va fi decretata de apta de carier'a sa de invetiatoré.

Datu in *Agrisiu*, la 2. Decemvre 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu **Florianu Monti'a**.